

eZine

of Modern Texts in Translation

Nr 231

21 martie 2023

Joan Michelson

Poeme și interviu, traduse în limba română de
absolventa MTTL

Silvia Petrescu

Thank you
Anne Stewart!
poetry p f

<http://www.poetrypf.co.uk/>

Coordonator: Prof. Dr. Nadina Vișan

Redactor de număr: Silvia Petrescu

MTTLC – Masteratul pentru Traducerea Textului Literar Contemporan
Universitatea din București

Translation Café

eZine of
Modern Texts
in Translation

**Director
Lidia Vianu**

MTTLC
Masteratul pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan
mttlc.ro

ISSN 1842-9149

© **Mttlc** <http://revista.mttlc.ro/>

Director: **Lidia Vianu**

Redactor: **Silvia Petrescu**

Corectură: **Silvia Petrescu**

Postare și publicitate: **Cristian Vișea**

Pentru sugestii: lidia.vianu@g.unibuc.ro

Translation
Café

Nr 231

Poeme și interviu cu poeta Joan Michelson
traduse în limba română de
Silvia Petrescu,
absolventă MTTL

1

Poeme și interviu
cu poeta

Joan Michelson

traduse în limba română de
absolventa MTTL

Silvia Petrescu

Cuprins

Familie	p. 4
Povestea Unu	p. 5
ii.	p. 6
Povestea Doi	p. 7
i.	
ii.	p. 9
iii.	p. 10
Genealogie	p. 12
Para Williams	p. 13
Șorț	p. 14
Cunună de Păr Bogat	p. 15
Bunicul din Rusia	p. 16
Afacerea	p. 17
Verișorul din Polonia	p. 19
Mătușa Hero	p. 20
Piatră funerară	p. 21
Plină de Ani	p. 22
<i>Duck and Cover</i>	p. 23
Tatăl-Povestitorul	p. 25
I.	
II.	p. 27
III.	p. 28
Vremea Azilului	p. 30
Auto-Portret cu Secret	p. 31
Cântec de Dragoste Pentru Tatăl Meu	p. 32
Lectură	p. 33
Bucătăria Familiei	p. 34
(un vis)	
Renunțarea	p. 35
Ultima Săptămână	p. 37
Lamentare	p. 39
Poezie despre Ultima Noapte	p. 40
Ars Poetica	p. 43

Mesaj pentru Satana	p. 44
Săptămâna Următoare	p. 45
21 Ianuarie	p. 46
Ziua Învierii	p. 47
Haine de iarnă	p. 49
Cântec de Noapte Bună	p. 50
Terapie	p. 51
Heliopauza	p. 52
Inimă	p. 53

4

Familie

Eram mulți,
un trib de secole,
și acum suntem puțini.

Și totuși ne amintim
din poveștile pe care ni le spuneau
cum era

când ei erau tineri
și timpul
urma încă.

Povestea Unu

Mătușa Elsa
nu a murit
împreună cu sora ei geamănă
în epidemia
din 1884.
Dar când s-a trezit
ține lingura
invers
ca să mănânce supa.
Era oarbă.

Tatăl ei a dus-o
cu trenul
din Vilnius
prin Varșovia
pentru a fi consultată de un chirurg
în Berlin.
Când s-au întors
în orașul lor cu o singură stradă,
care era numit
un „shtetl¹ evreiesc”,
căruța fermierului
care i-a adus
și în care au stat pe cartofi
a fost înconjurată.

Toți au ieșit din case
să vadă miracolul.
Copila putea
să zărească umbrele mamei ei
și ale bunicii mele.

¹ Oraș mic cu populație numeroasă de evrei

6

ii.

Elsa a văzut suficient de bine
încât să treacă de controlul din vamă
din Portul Boston.

Și din moment ce violul
s-a întâmplat pe mare,
pe vaporul din Hamburg,
când începuse să i se vadă burta
era în siguranță adăpostită
în casa tatălui ei.

Nu știm prea multe
despre viața sa după acel incident.
A acceptat munca plătită la bucată,
a cusut și a reușit să stea,
ea și fiul său,
într-o cameră închiriată.
La vârsta mijlocie
s-a măritat cu cineva din afara familiei
și a dispărut.

Povestea se termină acolo,
este de reținut că ea a fost
bocitoarea care a jelit cel mai tare
la mormântul bunicii noastre.

7

Povestea Doi
i.

Mama bunicii
a născut
un al treilea băiat
și nu și-a mai revenit.
Bunica, în vârstă de șase ani,
și-a îngrijit mama
în timpul iernii.
Starea mamei ei s-a înrăutățit
și a murit,
lăsând în urmă șase copii
și un soț
atât de distrus
încât s-a dat cu capul
de un copac.

După asta, o prietenă
a mamei ei
s-a căsătorit cu el
și el a început să se simtă mai bine.

A luat băieții,
bebelușul,
care era băiat,
și pe noua lui soție
și au plecat în America.
Peste câțiva ani,
unul câte unul,
a trimis bilete,
mai întâi pentru Rosa,
apoi pentru Elsa,
ultimul pentru bunica.

În vârstă de nouă ani,
călătorind la clasa a treia,
bunica a traversat furtunosul
Atlantic de Nord.
Când tatăl ei
a întâmpinat-o la vapor,
i-a fost atât de rușine
de hainele pe care ea le purta
și de sacul pe care îl căra
umflat de perna ei de puf,
că a obligat-o să meargă
în spatele lui.

9

ii.

Necazurile bunicii
au continuat.
În casă
erau bebeluși
de care ea trebuia să aibă grijă
și nici un scaun
pe care ea să se așeze.
La școală
au pus-o
în clasa întâi.
Era prea mare
ca să încapă în bancă.
Săptămâna următoare
a început să lucreze,
sus pe o scară întunecată
într-o cameră unde se cosea
cu fete mai mari decât ea
dar care vorbeau aceeași limbă.
Însă tatăl ei a insistat
să stea acasă sâmbăta
și să respecte Sabatul.
Când a venit
primul lucru luni,
șeful i-a aruncat valiza
pe scări în jos.
După asta a fost trimisă
la niște verișori bogați
în Noua Scoție.
Au tratat-o
ca pe o sclavă.

10

iii.

Bunica s-a îndrăgostit
de un verișor,
însă a trebuit să se mărite
cu un bărbat ales de tatăl ei.
Au avut o fetiță.
Ea a dormit pe un scaun
și a murit.
Apoi bunica a avut un băiat
cu un picior strâmb
pe care i l-a îndreptat doctorul.
Apoi unul câte unul
a început să apară generația mamei mele.

Și totul a fost bine.
Se măritase cu un bărbat bun.
A avut nouă copii.
A deschis magazine.
A ajutat săracii.
Le-a ascultat poveștile
și le-a spus poveștile sale.
Și-a văzut cei nouă copii
absolvind facultatea.
A avut un singur regret:
nu a învățat niciodată să citească.

Când a murit,
cei nouă copii au plâns
dar s-au distanțat unul de altul.
Fetele nu
vorbeau cu băieții
pentru că bunica
și-a favorizat fiii.

Așa era
pe vremea aceea.
Sora ei Elsa,
care a trăit cel mai mult,
a jelit-o și a plecat.

12

Genealogie

„și a născut-o pe
Malka
care a născut-o pe
Fanny
care a născut-o pe
Dorothy
care a născut-o pe
Joan
care a născut-o pe
.... ”

Para Williams²

Para care s-a cuibărit în sertarul bunicii mele
pentru a se coace înspre alinarea constipației ei, sclipește

ca pocalul pe care tatăl său l-a binecuvântat și l-a aplecat
spre buzele febrile ale mamei sale înainte ca ea să moară.

Copila care era bunica mea a văzut, așa se spune,
pocalul de cununie, care era din cristal, acoperit de lumină,

un semn că Dumnezeu îi sanctificase moartea mamei sale.
Mama mea, care nu credea în Dumnezeuul Vechiului Testament,

a povestit istorioara cu un ton îndoielnic, ca și cum văzuse lumina
îmi închipui în strălucirea orbitoare care curge

prin fereastra bucătăriei mele de aici din Londra.
Lumina bunicii mele scaldă para pe care am cumpărat-o de dimineață.

Stă pe masa mea de pin strălucind.
Închid ochii și îi inspir dulceața.

² Williams – o specie de pere, cunoscute sub numele de pere europene

14

Șorț

Lucrând pentru verișorii bogați din Noua Scoție,
unde, la doisprezece ani, tatăl ei a trimis-o,
bunica purta un șorț brodat cu volane.
Zece ani mai târziu, în măcelăria ei cușer,
s-a acoperit în material de in bleumarin.
Duminicile când eram mici și veneam
pentru tocana ei de pui *tzimmis*, purta un șorț de la brâu în jos
cu imprimeuri florale, buzunare pline cu șervețele Kleenex,
acestea fiind pentru noi, vreo treizeci de nou-născuți
în epoca postbelică. În acele duminici,
apartamentul ei era un *balagan*³. Râzând,
ne conducea printre mese cu pași săltăreți
cu șorțul ei de la brâu în jos fluturând.

³ Idiș/Ebraică/Rusă: haos

Cunună de Păr Bogat

Purta o cunună din păr împletit castaniu
din anii până să venim pe lume,
o rochie de ocazii pentru musafirii care veneau duminica și
pantofi de dans negri cu șireturi care străluceau și se auzeau la mers.

Cel mai mult îi plăcea să danseze, cu câte un copil
pe fiecare umăr, cu tatăl meu frumos
ca partener. Cu mâinile înconjurându-i talia,
el o sălta în aer. Sus sus se ducea bunica noastră.

Agrafele îi săreau din păr. Și i se desfăcea cununa.
Îi zăream părul cărunt sub cununa castanie.

Bunicul din Rusia

A scăpat de chemarea sub drapel a armatei Țarului,
a ajuns în Massachusetts, s-a făcut vânzător ambulant,
vindea ce putea căra, materiale și haine,
și s-a căsătorit cu bunica, deși ea iubea alt bărbat,
pentru că tatăl ei a preferat un erudit în studiile ebraice.

În ciuda iubirii ei secrete, a fost binecuvântată
cu mulți copii și a ajuns să-l iubească pe bunicul.
Stau împreună uitându-se spre aparatul de fotografiat,
o femeie durdulie și un bărbat scund, cu trăsături ascuțite
proaspăt bărbierit purtând ochelari. El o lasă să aibă grijă

de afaceri. Față de noi, bunicul era întotdeauna distant.
Era ocupat cu actele, pe care le citea
în idiș și în engleză, sau le striga
de pe un podium în parcul Boston Common,
sau în cadrul unei întâlniri cu acoliții săi.

L-a criticat pe McCarthy și vânătoarea lui
de comuniști. Fiind prea înverșunat pentru noi, deși tatăl meu,
și câțiva frați îi împărtășau înclinațiile, bunicul
a devenit o povară pentru familie. Până la urmă l-am trimis
cu un avion la Tel Aviv să se întâlnească cu fratele său.

Când s-a întors acasă, era o altă epocă,
anii șazeci ai libertății. Acum l-am găsit
vorbind tare cu el însuși în limba rusă
amestecată cu idiș. Pierdut și rigid
în împotrivire, țipa, tremura și plângea.

Afacerea

Într-un sat *shtetl*
în afara orașului Vilnius
mama bunicii mele
avea o tavernă.
O mamă tânără
în Massachusetts,
bunica a deschis
o măcelărie cușer.
După carne, a încercat
cu un magazin de înghețată.
În timpul Marii Crize Economice
a trecut la mobilă
pe care băieții o vindeau
dintr-o camionetă,
și adesea o treceau « la caiet ».
După război, un lanț
de depozite.
Bunicul făcea pe contabilul.
Însă ea era
la conducere și întâmpina oamenii.
Băieții erau parteneri,
fiii cele, ajutoare
– indignate și totuși iertătoare
față de femeia care a lucrat
toată viața ei ca să-și educe
copiii și să lase
fiecăruia o sumă de bani
la vremea potrivită.
Dar depozitul ei de dolari
și casa (vândută repede)
s-au dus pe îngrijirea ei medicală.
Băieții au împărțit între ei
partea sa de afacere.

Translation
Café

Nr 231

Poeme și interviu cu poeta Joan Michelson
traduse în limba română de
Silvia Petrescu,
absolventă MTTL

18

Fetele i-au dat în judecată.

Verișorul din Polonia

Berek a venit la noi ca Supraviețuitor de Lagăr
și și-a făcut o viață în afara regiunii Greater Boston.

Mi-a vizitat mama cu puțin timp înainte să moară.
Deja mama ajunsese, cum a spus și el încurcat, „scheletică.”

După ce am înmormântat-o și am ajuns acasă,
așezați în jurul mesei din bucătărie, împovărați

de mâncare nedorită, ca și cum tăcerea lui
se rupsese, Berek ne-a vorbit de Auschwitz.

Avusese noroc, a ridicat mâna pentru a fi brutar
și s-a pomenit cu o slujbă externă. Plecând de la muncă,

ascunsese o franzelă în piciorul de la pijama.
Acum nu își poate închipui cum a reușit acest lucru.

Își păstrase locul și continuase să mărșăluiască
după ordin prin poarta de fier.

Mătușa Hero

Mătușa Hero, pe care noi nu am întâlnit-o niciodată,
era o rebelă și un pachet de
scrisori pierdute ce se zvonea a fi fost adevărate epopei.

A călătorit din Boston, Massachusetts
până în San Francisco, în ținuturile sălbatice din China,
în Moscova, Dresda, Honolulu și Oahu.

În Oahu s-a măritat cu un nativ catolic,
deși era evreică din naștere,
lucru pe care cei șase copii ai ei nu l-au știut niciodată;

nici povestea despre plecarea sa neașteptată:
renegată de către tatăl (care o iubea)
din cauza unui delict cu peștorul ei.

Asta s-a întâmplat în perioada când s-a tuns scurt,
și-a trimis mama la cursuri serale, și entuziasmată
de succesul bolșevic, s-a alăturat Partidului

pe care ulterior l-a părăsit. O fotografie
o arată stând pe un scaun în fața unui pian
conducând orchestra familiei. Ține

bagheta de dirijor sus, atât de sus încât simt distanța
în puterea ei. Acum ea se ridică spre cer, extraordinară
precum o supernovă. Răspândește valuri

și dă naștere la stele luminoase.

Piatră funerară

Nouă sute de ani de viață trăită în *shtetl*⁴ nimiciti
(și iată-mă aici)
în satul străbunicii mele
(mai mult un cătun)
unde se află îngropată într-un sector pus deoparte
(Casa Eternă)
pentru femeile multe care au murit dând naștere.
În vârstă de șase ani
bunica mea a văzut cu ochii ei o reînviere din morți
și l-a ocrotit pe fratele ei bebeluș.
Bunica mea i-a spus povestea mamei ei mamei mele.
Eu o scriu aici
pentru nepoatele mele și fiicele lor.
Fiindu-i insuflată ura pentru evrei, cineva, poate vreun soldat,
a distrus
piatra de mormânt din bazalt negru pe care era gravată
(a murit dând naștere)
un porumbel zburând dintr-un cuib plin cu pui.

⁴ Oraș mic cu populație numeroasă de evrei

Plină de Ani

Ating scoarța, fac un pas în spate,
mă uit în sus și văd bifurcația crengilor
care au crescut înalte înalte.
Și o văd, chiar dacă departe
și mică, pe fata care eram
acum mult timp în urmă. Atât de sus
locul meu din vârf, unde m-ascundeam să citesc,
vocea mamei mele care mă strigă.

*Duck and Cover*⁵

Când sirena a început să sune, ne-am azvârlit
din bănci pentru a ne ghemui ca broaștele.

Cu genunchii îndoșiți, bărbiile în piept, mâinile
împreunate în spatele capului, ne-am chiricit

printre picioarele de fier ale băncilor și am tras în plămâni
mirosul înțepător de pudră de praf

măturat de pe podele
de către cei care au făcut curat dis de dimineață.

Era verde, verde ca iarba verde,
verde ca noi toți în această perioadă, era

încrederii noastre. Noi eram
o clasă liberală, un amestec de albi, negri

și asiatici în orașul nostru nord-estic de coastă
cu ale sale cărămizi de secol 19

Școala elementară care avea
patru etaje de scări de lemn găunos.

Auzind semnul care ne spunea că totul este în regulă
am respirat cu grijă, pregătindu-ne

să fim cei mai buni săritori,
cei mai rapizi care se așează, cu fețele ridicate

așteptând următoarea instrucțiune

⁵ Film din anii '50 de instrucție a populației în cazuri de urgență

Translation
Café

Nr 231

Poeme și interviu cu poeta Joan Michelson
traduse în limba română de
Silvia Petrescu,
absolventă MTTL

24

a profesorului nostru.

25

Tatăl-Povestitorul
I.

Mereu sunt anii 1920 în ghetoul evreiesc
pe lângă gara Blue Hill Avenue, o zi fără vreme

sau anotimp, sau alți copii. Tatăl meu,
povestitorul străzilor are șase ani.

Se îmbracă cu hainele mamei lui,
pălăria ei cloș, blana ei de vulpe, geanta ei, cizmele ei.

La fel ca Pinocchio, el uită să meargă la școală.
Vara hoinărește pe plaja L-Street Beach.

Printr-o crăpătură a gardului de lemn, o urmărește
pe mama lui pălăvrăgind în timp ce picioarele întinse i se înroșesc.

Surorile sale, destul de mari încât să-i fie mamă,
au plecat la servicii; frații săi destul de mari

încât să-i fie tată, la facultate. Prieten
îi sunt polițiștii. Îl pun să ascutească creioane

și să facă desene până când surorile sale vin să-l ia,
sau mama sa cu respirația întretăiată, cum se întâmplă câteodată.

Pentru a povesti, tatăl meu schimbă rolurile.
El este și băiatul mic, și poliția, și mama lui.

Vocea lui se aude tare pentru a exprima necazul mamei. „Ajutor!
Mi-am pierdut băiețelul. Îl puteți găsi?”

Pentru a juca poliția, vocea tatălui meu se îngroașă.
„Desigur, Doamnă Mama, facem tot ce ne stă în putință.”

El se preface că Doamna mama nu-și recunoaște
băiețelul. Aruncă costumul de pe el

își pune mâinile în jurul lui și țipă
cu voce de copil, „Mami, aici sunt.“

27

II.

În întâmpinarea noului secol și a zilei sale de naștere,
a optzecea, ne-am pornit spre situl Forty Steps,

golful mic din vârful peninsulei Nahant
care era locul nostru de întâlnire. În jos pe treptele înguste

și sus pe țărmul de bolovani de granit pentru a ne scufunda
în valuri. În anii de mai târziu, privind afară

s-a împăcat cu distanța. A spus
că Atlanticul de Nord este un pod între noi care aduce

Anglia mai aproape. Nemaivând mașină demult, ne-am dus
cu trenul, mergând un kilometru până la peninsulă

și de-a lungul lungimii sale până la situl Forty Steps. Și ne-am întors
pe același drum, dar nu astăzi.

28

III.

Azi călătoria noastră s-a sfârșit pe o bancă
unde peninsula începea. Tatăl meu

s-a așezat greoi, s-a sprijinit anevoios de mine
și mi-a spus o poveste plină de compasiune despre vara

când mama sa l-a lăsat la cabana Unchiului Lenny
închiriată pentru luna august. Avea cinci ani.

Unchiul Lenny lucra în Boston și venea la cabană
doar în weekend. Mergea la pescuit.

Verișorii, Milt și Harry erau bărbați tineri
Care meștereau încontinuu la mașină. Mătușa Gert

îl hrănea și uita de el. Iar el făcea un semn cu mâna
spre cabane și o lăsa să cadă,

cu palma deschisă ca și cum ar arăta golul
pe care îl tot simțea. În care zi zburam

acasă în Anglia? Știa că eu a trebuit să plec
și că murim singuri. Cu toate astea m-am simțit acuzată

de abandonarea copilului din interiorul omului uzat.
În această povestire a recurs la melancolie

Dezvăluiri intime, dar fără dramatism sau râsete,
fără obișnuitul lui haz pe care-l îndrăgeam atâta.

Am fost salvați de poliția din Nahant.

La datorie, conducând încet prin zonă, un polițist ne-a examinat.

Tatăl meu l-a întrebat încotro se îndreaptă.
Cu poliția alături, s-a întâmplat o transformare

Era copilul povestitor, pierdut, găsit
și dus la secție la prietenii săi.

Ei își doreau să audă povești. Ziua noastră era acum aventură.
Am văzut Anglia de partea cealaltă a apei și am întâlnit

un polițist tânăr atât de amabil,
ne-a dus cu mașina la trenul nostru și chiar la timp.

Vremea Azilului

Era emoționată. Primea un pat nou.
Însă era un pat uriaș de copil cu bare mari.

Într-o zi am găsit-o căzută pe podea,
– fără nimic rupt, având ochiul cel bun deschis ca o pasăre.

Așezată și învelită înapoi în pat, și-a înclinat capul și ne-a făcut cu ochiul.
De parcă ar fi încercat să protesteze, a spus, „Eu nu

mai fac un alt copil.” Noi am zâmbit cu blândețe.
Am cărat-o din baie în pat, am îmbrăcat-o cu o

cămașă de noapte din flanelă pentru a-i ține de cald, o frumusețe de cămașă rulată pe
gât cu fundă în jurul gâtului și încheieturii mâinilor.

I-au plăcut fundele roz pe care le-a văzut și
mătasea care-i atinge obrazul pe care Dumnezeu I l-a lăsat

imaculat, astfel că o parte a feței îi era pură.
Când o fundă s-a desfăcut, a încercat să o lege.

A încercat mult timp până să ne întindă manșeta.
„Voi fetelor puteți să faceți funda în locul meu doar de data asta.”

Auto-Portret cu Secret

i.

Aceasta ar putea fi ușa exterioară.
Este grea și greu de deschis.
În spatele ei, o alta, și mama,
o absență în interiorul căreia nu pot pătrunde.

A venit acasă la sfârșitul
verii. Strălucirea. Miros
de lavandă. Alerg, dorind
să-mi îmbrățișez mama.

ii.

Șase săptămâni. Două orfeline.
Împart un pat cu sora mea mai mică.
Mă ține de mână ca să adoarmă și udă
cearceaful. Nimeni nu o ceartă.

Dar la începutul lunii august, tatăl meu
își dă demisia pentru a ne aduce acasă.
La sfârșitul verii, semnează
în locul mamei. Ea arăta mică, din ce în ce mai mică.

iii.

Câteodată aproape pot să o ating.
Câteodată pot alerga fără
să mă opresc. Lumina. Lavanda ei.
Mergând în lume, înfrunt

prima mea zi de școală. Mama,
absentă încă din iarnă, continuă să stea,
mereu pe scaunul din curte, iar chipul
îi e palid și îndreptat spre soare.

Cântec de Dragoste Pentru Tatăl Meu

Trecutul se deschide pretutindeni.
Tu ești acolo. Închizi ușa și te scuturi.
Îți scuturi zăpada de pe tine, cizmele, moartea.
Îi faci curte mamei cu un an
înainte de a mă naște. Războiul a început.
Înștiințarea îți vine prin poștă.
Tremuri. Ai picat testul. Rămâi

acasă. Și când ești bătrân și vine vorba
de război, vorbești despre dragoste
și naștere. Cu gura deschisă, căci tu ești
păcălitul, începi să râzi. Zăpada.
Fericirea amețitoare. Fără haină, delirând,
cu pantalonii puși invers,
te grăbești să mă întâmpini pe mine, abia născută.

Lectură

Mă trezesc și îl văd pe tatăl meu citind.
Stă pe un scaun de bucătărie,
sau pe canapeaua care a dispărut
în anul în care s-a mutat la Cămin.

Sau pe scaunul care se balansează
Unde își poate ridica picioarele, cadou de la M,
care brusc „a decedat.” În poala lui
pătura ei de lână și a lui.

Acum fiind spirit, este departe de mine.
Dar încă îl mai văd stând aproape.
Îmbrăcat de servici sau de culcare,
învelit cu un șal stând în scaunul lui.

Aud ticăitul ceasului nostru vechi
și apoi întorsul unei pagini.
Aceste ore sunt ale mele așa cum au fost și ale lui.
Citesc în pat și respir răsufierea lui.

**Bucătăria Familiei
(un vis)**

Înaintează prin iarba de pe câmp
care a crescut depășindu-mi capul
pentru a ajunge într-un luminiș.

Acolo, o casă nou construită
cu o fereastră legănându-se deschisă
ca o ușă.

Mă văd pe mine stând
cu sora mea cu păr roșcat
la o masă cu tăblia de plastic dur.

Tatăl meu pregătește micul dejun.
Poartă șorțul mamei mele
care abia îl încapă.

Moartă de mai mult timp,
albă în cămașa ei de noapte albă,
mama mea plutește în aer.

Ca și cum ar fi putut fi:
o îmbrățișare a verii
cu tata făcând clătite

dulci de la fructele de pădure zdrobite,
– fructele sălbatice pe care le-am găsit
în pădurea din apropiere.

Renunțarea

Tu nu ești aici.
Nu te mai întorci niciodată.

Repet asta
în fiecare zi. Și tot
nu țin minte.

Aniversările
vin. Vin scrisori
cu numele tău.
Un cadou pe care și tu puteai să-l fi trimis.

Sprijinită de
perna ta, stau în patul nostru.

Aici între
coapsele mele picioarele tale
se adăposteau de iarnă

Noaptea trecută
fiica noastră, aproape
adolescentă,
a dormit pe partea ta de pat –

oasele ei ca
oasele tale, lungi și subțiri
și puternice.

A visat
că respira pentru tine. Și
tu
erai aici. S-a trezit și a descoperit

că eu o țineam în brațe.

Iar apoi – un
freamăt de aer,

și atunci, și acum, și
acum renunțarea.

Ultima Săptămână

Duminică am ieșit la
o cafea. Cu piciorul în ghips
și cârje, eu mergeam
mai încet. Ți-am spus, Du-te
înainte.

Pe drum l-am întâlnit pe
profesorul de educație fizică care face yoga.
Avea jumătate de oră liberă.
Bine, am spus, Vino
să-l vezi pe Geoff.

Data următoare când l-am văzut
pe profesorul de educație fizică era
joia de după.
I-am spus că ai
murit. S-a uitat la
mine. Dar

abia ne-am văzut. I-am spus,
Se mai întâmplă. Nu l-am mai văzut
de atunci.
Am auzit că s-a întors în
Sydney cu fata pe care
a cunoscut-o.

Așadar am ieșit la o cafea duminică.
Luni mi-am scos
ghipsul.
Un drum cu autobuzul marți. Cu tine nervos
că trebuie să stai în picioare
în autobuz.

Miercuri te-ai dus să te tunzi.
De ziua de joi, îmi mai
amintesc?
Da. Ai anulat cursul de seară
și ai completat niste hârtii.

Vineri ne-am dus
să înotăm, toți trei
împreună.
Încă număram
bazine când ai plecat
la servici.

Ai strigat, Distracție plăcută la cumpărături.
Haine de iarnă, am murmurat. Pe curând.
La patru și jumătate după-masa te-am văzut.
Apoi ți-am găsit testamentul

și scrisoarea-poezie de la
Satana arhivată
în calculculatorul tău.
Avea ora trecută două
dimineața în acea zi de vineri,
ziua morții tale.

Lamentare

Și ai plecat tu de la mine?
Și ești tu oare cu adevărat mort?
Tu care m-ai iubit întotdeauna
și acum preferi vântul.

Și este oare primăvară
cu îngheț timpuriu?
Și sunt tufișurile dezgolite?
Și florile tufișurilor de boabe rouă?

Și oare mă trezesc fiind trează?
Și este oare această podea pământul?
Și oare trag în piept fum?
Și este oare acesta vânt?

Oh nu ești viu?
Tu care m-ai iubit atâta

și mi-ai dăruit anotimpuri
unse cu soare.

Poezie despre Ultima Noapte

În ultima noapte ai stat treaz până târziu
lucrând de la zece și jumătate. Ai scris
notițe de servicii, ți-ai revizuit testamentul – acel
moment al anului – de data aceasta incluzându-l și pe B,
fratele tău. După miezul nopții
ai actualizat scrisoarea lui Satana, o poezie cu
o serie de cuvinte istețe, atrăgătoare care mi-au pus la încercare înțelegerea.

La două dimineața te-am auzit în grădină.
Căutai vulpea, femela vulpe,
cea pe care obișnuiai să o hrănești. Are râie acum
și a făcut un pui orb (Ce bine că nu poți să vezi.)
Te-ai uitat după ea și după stele. Nici urmă de stele
sau vulpe în acea noapte. Totuși ai fumat din pipă
și te-ai lăsat purtat de plăcerea acelei ore.

Cu plăcere de asemenea te-ai pregătit pentru culcare
și ai dormit. De dimineață, totul a decurs conform programului.
Ai venit și tu cu noi să înoți. Am însoțit-o pe Jess
la școală. Era rândul tău să te duci cu mașina la școală la prânz.
Te-ai dus, ai luat-o pe Jess – cu bicicletă
și flaut,
ai pregătit prânzul și pentru ultima dată i-ai făcut observație,
„O să faci ulcer, scumpo,
dacă mănânci cocoșată. “

Tu aveai ulcer. Și te-ai confesat ei
despre junghiul căpătat de la „înfulecarea” covrigului de dimineață.
Totul bine, ai dispărut să-ți pui în geantă
hârtiile de la întâlnirea pe care o aveai de prezidat.
Aveai la dispoziție o oră. Am tot povestit partea aceasta.
Ai plecat târziu. Te-ai grăbit să prinzi trenul
ai urcat și ai coborât scările din gară și ai căzut.

Atâta poate face un om și nimic
mai mult. Cu o noapte înainte ți-ai redactat
testamentul
și ai refăcut scrisoarea-poezie
de la Domnul tău Satana, Directorul-
Manager-de-Date. Poezia asta pare
să justifice lucrul la birou și arhivarea
pe care noi poeții o facem.
Iadul nu este atât de rău, ai scris, nu mai rău decât pământul.

Astea-s faptele: Cu câteva ore înainte să mori
ți-ai imaginat asta: Un bărbat ca tine –
complet singur.
Respiră cu greutate, abia urcând
scările din gară. Sau este atât de înnebunit de
promisiunea întoarcerii
de la Satana care vorbește prin scrisoarea-poezie –
în ciuda bolii de inimă și a urcușului,
că pasul lui este săltăreț și el merge repede.

La două după-amiaza ai murit în
Gara Hornsey. Așteptând trenul. Pe
platforma nr. unu,
ruta North London către
Moorgate. O după-amiază liniștită și timidă.
Șoferul
a sunat din cabina lui. De parcă
erai viu, ai fost trimis cu ambulanța
la spital. Cei de la British Rail au informat
Secția de poliție Tottenham.

Ascultă-mă încă o dată. Cum
ne poți scrie, E atât de
îngrozitor?

Plecarea ta este – îngrozitoare.
Cum de ne poți oferi întoarceri triumfale?
Insiști că ești de partea noastră. Afacerea e bună, fără capcane.
După care mă lași aici pe post de văduvă
și arhivar. Timp de săptămâni bune nu am fost în stare să scriu

mare lucru. Am găsit
măzgălit cu creionul numărul de telefon al Poliției
de Control;
un cuvânt sub el – aproape ilizibil –
eviscerat. Despre orele în care nu-mi venea să cred,
pașii încetiniți, felul în care timpul a dispărut
în spațiul care a înghețat și trupul meu
s-a mișcat fără mine, obedient, nici un cuvânt.

43

Ars Poetica

Satana, purtător de cuvânt al lui Geoffrey, ai lăsat o scrisoare-poezie adresată nouă despre arhivarea registrelor și uitarea la rasa umană.

Ne-ai avertizat. „Fiți atenți la senzație. Fiți preciși în decrierile voastre. Onorați realitatea.”
Analizez aceste afirmații și aud

cuvintele mamei mele „Spune exact cum a fost. Înfățișează-ne exact cum suntem cu bunele și relele noastre.”
Cât despre poetul latin Horațiu, el a lăsat o listă

cu ce se face și ce nu în timp ce Keats ne-a dat o imagine pe o urnă grecească cu doi iubiți care nu se pot întâlni niciodată. Poetul modernist Archibald MacLeish,

Poezia nu ar trebui să însemne ceva/ci să fie.
„Ok”, spun eu „Dar cum rămâne cu inima omenească? ”

Mesaj pentru Satana

De șapte ori în șapte ani,
Ți-am scris un răspuns și apoi am apăsat
tasta „delete.”

Oare sunt încă supărată? Încă uluită?
Cum ai putut vorbi pentru Geoffrey în ultima lui noapte?

Mi-ar plăcea să te scutur, Satana, până când
oasele tale să fie bune doar într-o
oală de gătit.

Continuă să nu-ți mai încapi în piele de bucurie. Funcționarii ca mine și
soțul meu mort se supun neajutorați
îndemnului

de a scrie. Totul ajunge pe hârtie,
sau în calculator. Noi îndosariem, citim, rescriem.

Din nou citesc scrisoarea ta. Vreau un
răspuns. Trebuie să accept că nu există nici un răspuns?
Telefonul tău

nu are semnal. Din receptorul meu
aud un zgomot de fond stupid. Îl privesc
lovind patul.

Săptămâna Următoare

Săptămâna următoare a dispărut, zile întregi,
fiecare solicitând ceva

dincolo de doliul cu oglinzile
acoperite, căci nimic nu era pregătit.

Luni ai fost autopsiat.
Marți ai fost programat pentru înmormântare

într-o parcelă de pământ cu două locuri pe care am cumpărat-o
în Enfield. Miercuri căutarea

hainelor de îmbrăcat și răspunsul
la telefon. Joi, la ora trei și jumătate,

ceremonia. Apoi, am încercat
să-ți acoperim coșciugul folosind

o lopată din fier
și mâinile noastre. A mai fost o zi de vineri?

Vineri erai mort de o săptămână.
Îmi amintesc căldură în ziua de duminică.

Sora mea și-a făcut bagajul, apoi a mers
cu noi de la Highgate la Heath.

46

21 Ianuarie

Ei spun că am căzut pentru că tu ai căzut.
Prima zi înapoi la servicii, nu am nimerit bordura,
m-am lovit cu fața de pământ, mi-am spart ochelarii,
și mi-am tăiat obrazul și buza. M-au dus

direct la Urgență. Apoi am stat să
completez formularul pentru placa ta funerară din bronz
cu cuvinte pe care Jess și cu mine le-am considerat a fi potrivite:
Tată Tovarăș de viață Profesor Poet.

Am socotit suma finală, am scris un cec, am avut
timp să găsesc un aparat cu băuturi calde și să
moșăi. Rana, care avea nisip înăuntru,
a avut timp să se închidă. Când doctorul a aruncat o privire,

a respirat adânc. Trebuia să o deschidă
să adune murdăria, să o curețe, apoi să o coase. Asta nu avea
să fie plăcut. Pentru mine, nu mai conta. De când ai murit,
corpul meu a resimțit o distanțare dincolo de orice simțământ.

Acum am o cicatrice de la obraz până la buză,
un braille secret pe care degetele mele îl citesc.
Și când imi sprijin fața de placa ta funerară,
semnul subțire crestă arde ca un stigmat.

47

Ziua Învierii

Săptămâni bune m-am uitat la iarba
care creștea înaltă, mi-am făcut singură reproșuri,
lăsând-o să crească în continuare ca și cum printr-un miracol
te-ai întoarce.

Până la urmă, în Duminica Paștelui, am preluat
controlul.
Am găsit cheia șopronului, am scos
mașina de tuns iarba marca Flymo,
am dezlegat cordonul portocaliu și am îndepărtat
pietrele.

În timp ce tăiam iarba, m-am oprit repetat să
mut
cordonul. Odată iarba tunsă, am pus
mașina la loc.
Știu că tu ai fi făcut mult mai mult —
ai fi curățat

lamele, ai fi greblat pământul, ai fi tuns
straturile și marginile potecilor. Apoi
cu o ceașcă de ceai în mână
te-ai fi plimbat prin jur
inspectând totul.

Însă m-am întins și am închis ochii ca să
însipir mirosul de iarbă și pământ. Îmi doream
doar asta.
Însă deodată te-am văzut
în coșciug

ridicat spre mine. Pe
spate.

Un cearceaf tras până la gât. Pielea ta
de culoarea pământului
dar schimbându-și rapid culoarea, ca și cum,
ca inima mea,

îți bătea și ție inima. Apoi am simțit
totul –
iarbă și pământ dar și păr
și piele,
ridurile din jurul ochilor tăi,
asprimea

unde te bărbiereai, nasul tău,
bărbia ta proeminentă.
Pentru a mă încălzi îmi puneam mai multe haine. Jacheta ta
de lână avea fermoarul tras
peste a mea. Mănușile tale de grădină
le țineau strâns pe ale mele.

Șosetele mele înăuntrul șosetelor tale înăuntrul
cizmelor mele. Mi-am imaginat pas cu pas
dezbrăcarea noastră
până când ne-am culcat goi iar eu
tremuram.

Haine de iarnă

Banii sunt pe masă. Cumpără
haine lungi de iarnă. Asta a fost ultima ta
rugămintă
ca și cum ai văzut iarna ca nimeni altcineva —

fată și mamă ghemuite
una în alta. Avalanșa
agitației. Tu.
Nu. Aici. Săptămâni întregi nu am putut să ne încălzim.

Strada New Oxford în acea
după amiază de vineri. Neștiind ce să cumpărăm,
necumpărând. Am găsit
hainele în luna iunie, cu glugi, la jumătate de preț.

Cântec de Noapte Bună

Dorm și te țin de mână și te țin de mână în somn.

Iar apoi apare luna. Eucaliptul respiră.
Șopronul crește înalt, mai înalt decât gardul viu.

Și anii se duc, se duc până nu mai avem ani.

Apoi, ca o floare, plutește un alfabet de praf.
Te țin în somn de mână. În somn te țin de mână.

51

Terapie

De fiecare dată când ea suna la sonerie, pe mine mă treceau toți fiorii.
Ar fi putut fi o vrăjitoare sau un arhanghel
la fel ca Satana al tău. Două la prânz, ora
morții tale, ea a venit la mine – o văduvă

pe lista ei de văduve îndurerate. Avea degetele
pline de inele. Mi s-a părut ciudat că
purta un compleu sintetic în
nuanțe pastel. Era înaltă, în vârstă, ciolănoasă.

Nu am îndrăznit să o întreb lucruri personale dar m-am întrebat
dacă și-a pierdut soțul și acum și-a regăsit viața
prin ascultarea altora vorbind despre durere.
Folosea cuvinte puține, niciunul pe care să nu-l fi auzit

și nici nu m-a atins vreodată de parcă nici eu nici ea
n-am fi fost umane. Cu toate astea metoda ei a funcționat.
Am adus două cești cu ceai. Apoi am început să mă deschid
și asta m-a făcut să văd, să simt, să plâng, să plâng.

A continuat așa toată primăvara și
vara în acel prim an când nu
suportam
să mă uit spre cer sau să-ți revăd constantul
sfârșit. Am început să scriu aceste
poezii atunci.

Heliopauza

O imagine greu de definit – un spațiu
necunoscut, vânturi solare care încetinesc
și se opresc și zguduie propria lor regiune
unde soarele nostru se termină.
Iar noi, de suntem acolo, luminați doar de stele.

În ultima ta noapte ai lucrat la poezia „Scrisoare
de la Satana.” Ai scris despre inexistență.
Inversarea imaginii.
O bucățică de hârtie subțire care conține
un gând. Și ai văzut – sus de tot,

pe marginea zvăpăiată a pământului, un bărbat în haine
ca ale tale. Și m-ai lăsat aici să mă iau la trântă cu
ale tale cuvinte – casa însăși precară –
a stat în aer un an până când cuvintele

mi s-au reîntors. Apoi am putut să scriu și să văd
și am văzut această imagine a adâncului înăuntrul heliopauzei.

53

Inimă

„Îmbrățișează, dacă poți, acest încă-nu.”

Desigur că s-a ajuns la asta.
Grăbindu-mă de la tren la autobuz înăuntru
unei gări, transpirând cu
haina pe mine,

Sunt prinsă și ținută. Ținută aproape,
aud, demult nemaiauzit,
murmurul moale familiar al unei inimi vii.

Sunt atât de derutată, mă pierd în
ascultat. Ascult inima cu
urechea și aud
bătaia inimii tale oprindu-se.

Această pauză dintre bătaia inimii și
liniște. Aceasta este a noastră. Dar apoi, și
acum din nou
Aud bătaia inimii. Bate. Ciocănește.

Bum-bum. Bum-bum. Un cântec de leagăn pentru durere.
Pentru durere, bate-bate dincolo de durere.

Joan Michelson

Interviu de Silvia Petrescu

Silvia Petrescu: What are your passions and hobbies apart from writing?

Joan Michelson: Walking, swimming, yoga, learning Tai Chi, attending community meetings and events.

Silvia Petrescu: When did you first start to write?

Joan Michelson: I started keeping a diary and early writing projects at nine or ten years old.

Silvia Petrescu: Do you have other sources of inspiration apart from life and family?

Joan Michelson: Other particular sources of inspiration come from my study of history, especially the Second World War and from current political and social events. As an academic my area of specialisation was Holocaust Studies with questions around how we create art from traumatic history. My book, "Landing Stage", published in 2017, SPM Sentinel Books Ltd, London treats stories of refugees and immigrants. This draws on both Holocaust history and the current refugee crisis.

Silvia Petrescu: Ce pasiuni și hobby-uri aveți în afară de scris?

Joan Michelson: Plimbările, înotul, yoga, să învăț Tai Chi, să particip la întâlnirile și evenimentele comunității.

Silvia Petrescu: Când ați început prima dată să scrieți?

Joan Michelson: Am început să scriu într-un jurnal și să am proiecte de scriere literară pe la nouă – zece ani.

Silvia Petrescu: Aveți alte surse de inspirație în afară de viață și familie?

Joan Michelson: Alte surse de inspirație particulare vin din studiul meu asupra istoriei, în special Al Doilea Război Mondial și din evenimente politice și sociale actuale. Ca profesor universitar, aria mea de specializare a fost Studii ale Holocaustului cu întrebări despre cum creăm artă din istoria traumatică. Cartea mea, „Landing Stage”, publicată în 2017, SPM Sentinel Books Ltd, Londra tratează povești ale refugiaților și imigranților. Ele pun în lumină atât istoria Holocaustului, cât și criza actuală a refugiaților.

Silvia Petrescu: In what way do you want your readers to perceive your poems?

Joan Michelson: I strive to use common language and write simply. I hope the people and the stories conveyed in the poems will speak to the reader as part of familiar human experience.

Silvia Petrescu: Do you have a specific place where you like to write?

Joan Michelson: I have a cafe table where I write first thing in the morning and a desk in my home study.

Silvia Petrescu: When you start to write a poem, do you think of the poem's theme or structure or do you write as your heart dictates?

Joan Michelson: Usually an event or a story starts the poem. I start writing and then the theme formulates.

Silvia Petrescu: What does the poem "William's Pear" stand for? What does it represent for you?

Joan Michelson: The "Williams Pear" links three generations across different geographic and religious landscapes. It

Silvia Petrescu: În ce fel vă doriți ca cititorii să vă perceapă poeziile?

Joan Michelson: Mă străduiesc să folosesc un limbaj comun și să scriu simplu. Sper ca oamenii și poveștile din poezii să-i insufle cititorului o experiență umană familiară.

Silvia Petrescu: Aveți un loc anume unde vă place să scrieți?

Joan Michelson: Am o măsuță de cafea unde asta fac primul lucru de dimineață și un birou în camera mea de lucru.

Silvia Petrescu: Când începeți să scrieți o poezie, vă gândiți la tema sau structura acesteia sau scrieți după cum vă dictează inima?

Joan Michelson: De obicei un eveniment sau o poveste dă tonul poeziei. Încep să scriu și apoi tema începe să se contureze.

Silvia Petrescu: Ce simbolizează poezia „Para Williams”? Ce reprezintă pentru dvs.?

Joan Michelson: Poezia "Para Williams" leagă trei generații din spații geografice și religioase diferite. De

also draws in the Hasidic or Kabbalistic concept of glass vessels filled with light that breaking, spill the light. In an early draft I included this philosophy overtly but it proved too tricky and mystical. So I simplified the poem and just let the sunlight fall through the window glass and light up the pear.

Silvia Petrescu: Which poem do you feel most attached to? Why?

Joan Michelson: My favourite is the compressed and musical "Love Song For My Father." I am pleased with the way it eclipses time slipping quickly through a life and slipping in history; and the way it closes on the public and the personal: eg the war and my birth.

Silvia Petrescu: What does the poem "Message to Satan" symbolize?

Joan Michelson: Satan is addressed and attacked as evil one who snatched my husband (Geoffrey) from me.

Silvia Petrescu: In the poem "Ars Poetica" you make references to the poets: Horace, Keats and Archibald MacLeish. Did these poets inspire you? Name other poets or writers who inspire you.

asemenea, descrie conceptul hasidic sau cabalistic al veselei din sticlă luminată care spărgându-se împrăștie lumina. Într-o primă ciornă am inclus această filozofie fără a ascunde nimic, dar s-a dovedit a fi prea complicată și mistică. Așa că am simplificat poezia și am lăsat lumina să cadă prin geamul de la fereastră pentru a lumina para.

Silvia Petrescu: Care este poezia de care vă simțiți cea mai atașată? De ce?

Joan Michelson: Preferata mea este „Cântec de Dragoste Pentru Tatăl Meu”, cea concisă și muzicală. Sunt mulțumită de felul în care eclipsează timpul care trece repede prin viață și prin istorie; și de felul în care atinge atât sfera publică cât și pe cea personală: războiul și nașterea mea.

Silvia Petrescu: Ce simbolizează poezia „Mesaj pentru Satana”?

Joan Michelson: Cel rău atacă sub numele de Satana, cel care l-a luat pe soțul meu (Geoffrey) de lângă mine.

Silvia Petrescu: În poezia „Ars Poetica” faceți referire la poeții: Horațiu, Keats și Archibald MacLeish. Au fost ei sursă de inspirație? Numiți alți poeți sau scriitori care vă inspiră.

Joan Michelson: Horace, Keats and MacLeish are all major poets whose work I studied. More recent writers I can point to as influences are Robert Frost, William Carlos Williams and the contemporary American poet Robert Hass.

Silvia Petrescu: I read in an article that first you had published essays, reviews and short fiction before turning to poetry, what attracted you to poetry?

Joan Michelson: I turned from fiction writing to poetry because above all poetry speaks with compression and is extra alert to music through its manipulation of language. Of all the genres, it has the tightest grip on my attentiveness. I can spend hours after a poem is finished tuning and retuning for the sound pattern.

Silvia Petrescu: I also read that you teach creative writing to medical students at Kings College, University of London. How does this make you feel, to know that you can pass on the art of writing poetry to other people who are not necessarily connect to this "field"?

Joan Michelson: I have enormous admiration for my students. I love teaching them and reading their

Joan Michelson: Horațiu, Keats și MacLeish sunt toți poeți mari ale căror opere le-am studiat. Scriitorii reținuți care mă influențează sunt Robert Frost, William Carlos Williams și poetul contemporan american Robert Hass.

Silvia Petrescu: Am citit într-un articol că prima oară ați publicat eseuri, recenzii și proză scurtă înainte de a trece la poezie, ce v-a atras spre poezie?

Joan Michelson: Am trecut de la proză la poezie pentru că mai presus de orice, poezia are calitatea de a comprima și este deosebit de alertă la muzicalitate prin manipularea limbii. Dintre toate genurile literare, poezia are cea mai fermă stăpânire asupra atenției mele. Pot petrece ore în șir după ce termin o poezie întorcându-mă iar și iar pentru a găsi structura sunetului.

Silvia Petrescu: Am citit, de asemenea, că predați scrierea creativă studenților de la Medicină la Kings College, Universitatea din Londra. Cum vă simțiți, știind că puteți transmite arta de a scrie poezie altor oameni care nu au legătură neapărat cu acest „domeniu”?

Joan Michelson: Am o admirație imensă pentru studenții mei. Iubesc să-i învăț scrierea creativă și să le citesc

creative writing. It is humbling to think I can pass on something from my life's learning in crafting with words, and also encourage and stimulate new writing.

Silvia Petrescu: I found out that you had been *Poet-in-Residence* at The Studios of Key West, Florida, in April 2012. How did you find this experience?

Joan Michelson: Being *Poet-in-Residence* in Key West, Florida was one of the most amazing experiences of my life. Key West was a landscape completely foreign to me, a peninsula with coral reefs and mangroves, within reach of Cuba and surrounded by the ocean. The "students" I met with there came from many different places and were an enthusiastic group. It felt unbelievable to be invited and it remains hard to believe I was there.

creațiile. Mă smerește gândul că pot transmite câte ceva din experiența mea în domeniul cuvintelor, și de asemenea că pot încuraja și stimula creații noi.

Silvia Petrescu: Am descoperit că ați fost *Poet-in-Residence*⁶ la studiourile din Key West, Florida, în aprilie 2012. Cum vi s-a părut această experiență?

Joan Michelson: Să fiu *Poet-in-Residence* în Key West, Florida a fost una dintre cele mai uimitoare experiențe din viața mea. Key West a fost un peisaj complet străin pentru mine, o peninsulă cu recifi de corali și mangrove, la o aruncătură de băț de Cuba și înconjurată de ocean. „Studentii” cu care m-am întâlnit acolo erau din multe locuri diferite și au fost un grup entuziast. M-am simțit nemaipomenit că am fost invitată și nici în ziua de azi nu-mi vine să cred că am fost acolo.

⁶ Este un program care invită poeți, scriitori, artiști, academicieni într-o altă țară pentru a crea, a cerceta. Scopul este de a întâlni oameni noi cu care să împărtășească pasiunea pentru artă și de a experimenta culturi noi.